

ЦИФРОВА ОСВІТА І РИНОК ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Романич І.Б.

кандидат економічних наук,

*доцент кафедри цифрової економіки та бізнес-аналітики
Львівського національного університету імені Івана Франка*

м. Львів, Україна

Цифрова освіта – це освіта, яка головним чином функціонує за рахунок цифрових технологій, тобто електронних транзакцій, які реалізуються шляхом використання Інтернету [5].

Освіта є основою формування людського капіталу, а інвестиції в освіту – джерело майбутнього доходу. Інвестиції в освіту підвищують рівень і обсяг знань людини, сприяють формуванню, трансформації і розвитку знань, підвищенню ефективності функціонування соціально-економічних систем. Інформація, знання і навички – вирішальні чинники ефективного ринку праці, конкурентоспроможності та економічного розвитку [1].

У системі освіти цифрова економіка – це спеціальна вища освіта спрямована на здобуття студентами поглиблених теоретичних знань і практичних навичок в галузі цифрових інформаційних технологій, комп'ютерного моделювання та прогнозування соціально-економічних процесів, що дасть їм можливість застосовувати сучасні математичні методи, моделі і інформаційні технології у цифровій трансформації економіки України.

Цифровізація економіки на сьогодні є світовим трендом, в Україні є пріоритетною в бізнесі і максимально підтримується державою, а тому випускники за такою спеціальністю завжди будуть затребувані на ринку праці, зможуть працювати в урядових та комерційних структурах на посадах: системного аналітика, аналітика big data, фахівця з комп'ютерних комунікацій, інженера баз даних тощо. Для цього студенти повинні оволодіти знаннями в галузях цифрових комунікацій, цифрової інфраструктури, штучного інтелекту та електронної комерції.

Цифрова грамотність у сучасному інформаційному (цифровому) суспільстві – одна з головних компетенцій. Більшість громадян України чим далі, тим інтенсивніше користується перевагами цифрових технологій. Наступний крок – забезпечення того, щоб завдяки цим перевагам українці, все активніше, ставали економічно успішними. Сучасні освітяни, які енергійно, потужно, з ентузіазмом беруть участь у

підготовці майбутніх фахівців для економіки України мають передусім самі досконало володіти інформаційно-цифровими навичками та компетенціями [4].

Рушійною силою цифрової економіки є людський капітал, тобто знання, таланти, навички, вміння, досвід, інтелект людей. У зв'язку із стрімким упровадженням цифрових технологій формування цифрових навичок суспільства набуває особливого значення. Цифровізація та багатоформність на сьогодні є головними трендами на загальному ринку праці. Уміння використовувати цифрові технології в роботі поступово стає необхідним для більшості спеціалізацій та професій, тобто наскрізним або багатоплатформним. Завдяки використанню online технологій суспільство може більш ефективно набувати знань, вмінь та навичок у багатьох сферах. Основна мета цифровізації полягає у досягненні цифрової трансформації існуючих та створенні нових галузей економіки, а також трансформації сфер життєдіяльності у нові більш ефективні та сучасні [1].

У результаті цифровізації освіти в Україні система підготовки кадрів буде тісно пов'язана з ІТ-компаніями, які визначатимуть професійні стандарти в цій сфері. Роль і зацікавленість ІТ-компаній у підготовці кадрів та вирішенні кадрових задач інформатизації повинна бути суттєво підвищена, що має знайти відображення в стратегічних планах діяльності МОН України та ІТ-компаній [2].

Оскільки цифрова економіка передбачає створення високотехнологічних робочих місць, для подальшого її розвитку буде потрібне не просто формальне заповнення робочих місць, а й кваліфіковані працівники, які володітимуть певними компетенціями для роботи в міждисциплінарних галузях. Для цього важлива відповідність кваліфікації і освіти сучасним вимогам. У зв'язку з цим вже зараз необхідний перехід до якісно іншої освітньої політики та вдосконалення механізмів регулювання ринку праці [3].

Епідемія коронавірусу, а далі й повномасштабна війна в Україні спровокували переміщення частини освітнього процесу, а також значну частку трудових відносин у online формат. Офісним працівникам, менеджерам середньої ланки, топ-менеджерам, вимушено (наприклад, перебуваючи за кордоном) або на вимогу роботодавця чи власників бізнесу, доводиться переналаштовуватись на нові реалії сьогодення, а це вимагає як змін психологічних, так і змін у вміннях та навичках.

Таким чином, можемо виокремити наступні сучасні вимоги до кандидатів на вакантні посади на ринку праці України, котрі безпосередньо пов'язані із цифровою освітою та цифровізацією економіки:

- 1) володіння технічними навиками роботи в інформаційних програмах і середовищах, які забезпечують робочий процес в форматі online; володіння навиками дистанційного обміну даними;
- 2) здатність до точного планування робочого часу і робочих процесів;
- 3) психологічна стійкість, володіння відповідними моральними якостями та рівнем етикету у проведенні зустрічей, нарад, конференцій, виставок у форматі online;
- 4) готовність співпрацювати в різних часових поясах;
- 5) знання основ та володіння базовими навиками у сфері захисту інформації;
- 6) вміння обмінюватись думками, а також інформацією, зокрема великих об'ємів, не тільки при очній співпраці, а й в online співробітництві.

Список використаних джерел:

1. Білоусов Є.М. Концепція «Індустрія 4.0»: проблеми впровадження і окремі правові аспекти її реалізації в Україні : монографія / за ред. С.В. Глібка. Харків : НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2021. 200 с.
2. Краус К.М. Імперативи формування цифрової освіти в Україні. *Управління соціально-економічними трансформаціями у сучасному місті* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (27 лютого 2018). Київ, 2018. С. 49–51.
3. Краус Н.М. Парадигмальні засади розвитку та управління цифровою освітою в Україні. *Управління соціально-економічними трансформаціями у сучасному місті* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конфер. (27 лютого 2018). Київ, 2018. С. 51–54.
4. Ляхощка Л.Л., Ляхощкий В.П. Цифрова освіта і наука – запорука національної безпеки України. *Національна безпека України у викликах новітньої історії* : кол. монографія. Ч. II «Гуманітарні проблеми національної безпеки України». Київ, 2019. С. 277–289.
5. Осадча Л.А. Психологічні особливості впровадження та використання цифрових технологій в освітніх процесах у вузі. *Інтернаука*. 2018. № 8. С. 50–56.